

Byen mellom syv fjell

MOT VÅGEN

Vågen mellom 7 allmenninger

MOT VÅGEN

5 HOVEDFOKUS I PROSJEKTET

NY MOBILITET

Bybanen er et nytt kapittel i byens levende historie. Etableringen av bybane mot Åsane gir muligheter og handlingsrom for en etterlengtet revitalisering av Bryggen og Torget.

Forslaget viser hvordan bybanen blir en integrert del av byrommene den beveger seg gjennom. Bybanen blir et nytt element som utfordrer byrommene, og samtidig gir anledning til å tilføre ny kvalitet. Mot Vågen rydder den trafikale linjeføringen i området for bil i fase en, for å få et enkelt og bymessig formspråk. I denne fasen er bilen er *gjest* på Torget, og må tilpasse seg tempoet til det øvrige byrommet.

LEVENDE KULTURMILJØ

Den kulturhistoriske dimensjonen integreres og løftes frem, ikke som kopier eller gjenfortellinger, men som ryggraden i konseptet.

Mot Vågen løfter fram kulturhistoriske verdier på flere måter: Ved å gi eksisterende historiske strukturer mer rom og armslag til å vise seg frem, ved å belyse dem slik at de kan skinne og ved å tilføre nyttog supplerende innhold. Slik blir kulturhistorien en naturlig del av byens hverdags- og festliv.

NÆRHET TIL VANNET

Vågen er den viktigste byromskvaliteten i området. Likevel er den lille trappen ved Zachariasbryggen det eneste stedet som gir anledning til å komme helt ned til vannflaten i dag.

Mot Vågen tilbyr flotte, store trappeanlegg helt ned til vannflaten i Vågsbunnen. Vi har også gitt mulighet for å komme ned til vannet ved Dreggsallmenningen, Østre Murallmenning og Fortunen. Dette gir nye oppholdssteder med uformelle og attraktive sitteplasser. Samtidig ivaretar kaikanten hele veien rundt Vågen fremdeles funksjonen som en aktiv og levende havn krever. Samtidig gis det rom for en hyggelig og raus kaipromenade.

NYTT BYGULV

Mot Vågen tilbyr et storslått dansegulv for byens liv. Løsningen skaper helhetlige, opplevelserike og vakre byrom langs Vågen og tilstøtende allmenninger og gaterom.

I dag oppleves et skille mellom å være “på innsiden” og “på utsiden” av biltrafikken. Store deler av byrommets flater okkuperes av trafikk og kommersielle interesser. Det nye bygulvet spenner fra kaikanten til fortauene og allmenningene i et storslått og komfortabelt dekke. Bygulvet gir god kontakt med Vågen og minsker barriereeffekt, og gir intuitiv flyt og tilgjengelighet for gående.

MANGFOLDIG BYLIV

Mot Vågen styrker bylivet som finnes, samtidig som nye opplevelser og tilbud legges til. Allmenningene rundt Vågen har et potensiale til å romme supplerende, særegne aktiviteter.

Vi ønsker at byrommene skal spille en viktigere rolle for barn, og i bergensernes hverdagsliv. Ved å gi mer av arealet til fotgjengere og erklære at *bilen er gjest*, introduseres bergenserne for en ny måte å oppleve byen på, der fotgjengere, syklistene og kollektivreisende er i sentrum. Ved å skape nye steder å oppholde seg, under tak, i sittetrappene, inne i allmenningene og gi nytt innhold til byrommene, gir prosjektet en rikere, fortettet opplevelse av byrommene. Mellom gåbyens puls og aktiviteter, gir mot Vågen rom for hvile og senkede skuldre.

BERGEN OG VÅGEN

Bergen, havnen og havet

Bergens unike plassering, midt mellom handelsbyene på kontinentet og fiskerike farvann i nord, gjorde byen til en levende handelsplass for folk fra hele Europa. Fisk fra nord ble byttet i korn og varer fra sør.

Vågen mellom 7 fjell

En av Norges eldste kongsgårder fra vikingtiden, Ålrekstaðir (Ålrekstad, Årstad), lå ved det som senere skulle bli byen Bergen. Byen, Bjørgvin - “Den grønne engen mellom fjellene”, ble grunnlagt av Olav Kyrre i 1070 og overtok for Trondheim (Nidaros) som hovedstad i Norge.

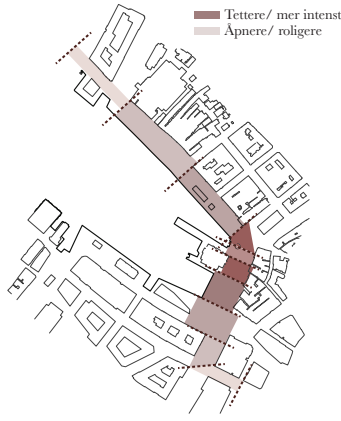
Tre nivåer av byrom

Kaikanten: Stort, åpent, lange strekk, god oversikt, vind og vær, havnevirksomhet, åpent og utsatt.
Allmenningene: Åpenhet, fri sikt, klimaskjermet, med særegenheter
Smauene: Snarvei, opplevelse, småskala, spennende rom, le for vær og vind.

7 allmenninger

Mot Vågen ser et stort potensail i å videreutvikle allmenningene rundt Vågen, der hver allmenning får sitt særegne innhold og aktivitet, og dermed en tydeligere rolle og identitet i bybildet.

Bybanen: en sekvens av byrom

Sekvens av forskjellige byrom langs Bybanen passerer på sin reise fra Flesland mot Åsane en sekvens av forskjellige landskaps- og byrom. I Bergen sentrum kjører den gjennom et mangfold av urbane romligheter bare på strekket fra Kaigaten til Sandbrogaten.

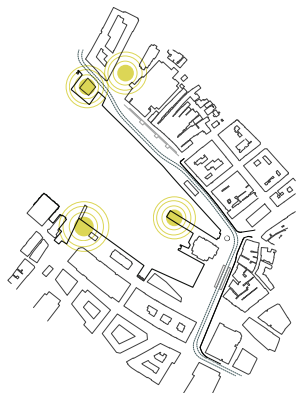
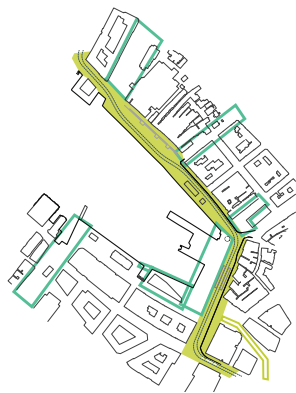

Området rundt Vågen med KL-master.

Akt 1

MELLOM 7 FJELL

~ DET STORE BILDET ~

Faseplan

Byggeområdet i forbindelse med bybanen følger banetraséen fra fasade til fasade, og inkluderer hele bryggekanalen.

Tilrettelegging for sykkel over Vågsallmenningen kan skje **før eller samtidig som bybaneutbyggingen**, slik at sykkeltilrettelegging fullføres frem til Christie gate.

Opprustning av tilgrensende allmenninger fungerer som **fristilte områder** fra

bybaneutbyggingen og fra hverandre. De kan komme etter bybanen i tid, slik at opprustning tilpasses det nye trafikksystemet. Torget bør bygges etter Bybanen slik at deler av dette området alltid holdes åpent for gjennomfart.

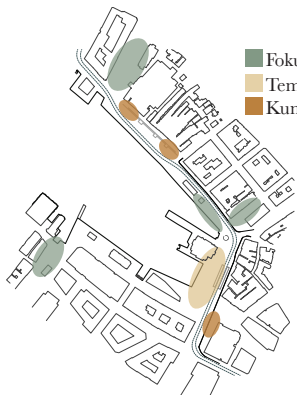
Midlertidige tiltak

Det kommer til å bli en lang anleggsfase. I denne perioden utvikles tilbud, installasjoner og aktiviteter i de tilstøtende områdene. Disse fungerer nysgjerrighetspirrende og gir et frempek om det som kommer. Installasjonene plasseres strategisk slik at de fører til mer bruk av bestemte områder, i form av å gi nye

målpunkter i utkanten av prosjektområdet. En hovedregel for midlertidige tiltak er at de *kan* bli permanente. Altså at tiltak ikke anlegges der de må fjernes eller flyttes etter en kort tid. Erfaring viser at folk blir vant til og glad i slike overskuddsprojekter. Mot Vågen lanserer midlertidige tiltak i utkanten av prosjektområdet, der de ikke vil komme i konflikt med hovedprosjektet. I forslaget har vi vist strategiske “energipunkter” blant annet i Dreggsallmenningen og Østre Murallmenning, på Shetland-Larsens Brygge, i Vetrilidsallmenningen og ved Fiskehallen.

Skulpturplassering

Fokus på barn
Temporære installasjoner
Kunst som byromssikring

Kunst

Kunst vil spille en viktig rolle i utviklingen av disse byrommene, på flere plan.

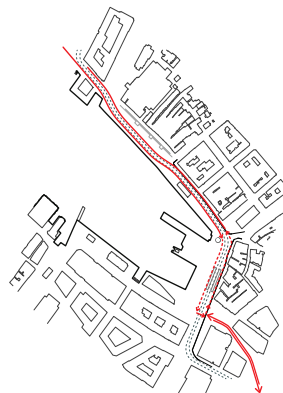
Kunst kan også brukes strategisk, f.eks. ved å være med på å definere forskjellige identiteter og stemninger i de forskjellige byrommene, eller ved å utformes til objekter som kan brukes til byromssikring. I forbindelse med Dreggsallmenningen foreslår prosjektet blant annet at kunst integreres som en del av opparbeidelsen av allmenningen, med spesielt fokus på barn, mens det ved Nikolaikirkeallmenningen foreslås et

kunstverk i form av en skulptur som både gir informasjon om Breidaallmenning og byens start, og i tillegg bidrar til sikring av byrommet.

Ved Vetrilidsallmenning/ Finnegårdsgaten er det et viktig orienteringspunkt, og her foreslår prosjektet et kunstnerisk utformet bymøbel som kan fungere som møteplass på lik linje med den blå steinen i andre enden av Torgallmenningen. Her vil kunsten få en rolle som en del av nytt gatemiljø med hverdagsliv og kan integreres i regnbedet som foreslås her, med bruk av vann, regnvann og vegetasjon

som en del av opplevelsen for både voksne og barn.

På Torget og Torgallmenningen er det riktigere å tenke fleksible areal som kan romme temporære installasjoner, f.eks. i forbindelse med Bergen Wood, Festpillene, Bergenfest, Torgdagene eller andre festivaler og arrangement.

Sykkel

Fra sykkeltraséen i Christies gate ledes de syklende gjennom Vågsallmenningen. Slik unngår syklistene det kompliserte trafikkbildet i Småstrandgaten og Torgallmenningen, og disse gatene gis prioritet til raue gangsoner for gående.

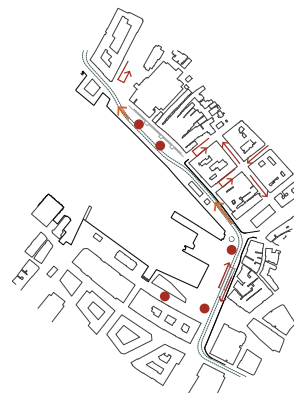
Gjennom Vågsallmenningen etableres sykkeltraseen med brostein med saget overflate. Fra Vågsallmenningen, i fase 1 – mens det fortsatt er biltrafikk over Torget, deler bilister og syklistene et 4 m bredt felt i hver retning. Bilen er gjest på Torget, og må tilpasse seg tempoet til det øvrige byrommet.

Ved Vetrilidsallmenningen og videre nordover over Bryggen fortsetter syklistene i 1,6 m brede sykkelfelt på hver side av bybanetraseen. Sykkeltraseene blir merket i gulvet med stålkapper langs traseen og sykkel-symboler nedfelt i dekket. Når Torget blir bilfritt videreføres kjøremønsteret for syklene på hver side av bybanen.

Sykkelparkering

Sykkelparkering blir en naturlig del av de raue allmenningene rundt Vågen. I tillegg blir det sykkel-parkering i strategiske punkt i randsonen av Bryggen og Torget.

Varelevering

- Tilgjengelig oppstilling - vareleveranse
- Vareleveranse i kjørebane
- Vareleveranse i kjørebane - blindgate
- Vareleveranse på banetrasé - tidsregulert

Sikring

Prosjektet løser sikring av byrommene på en slik måte at brukere av byrommene ikke skal føle eller reflektere over at de beveger seg gjennom et sikret byrom.

I slike sentrale byrom er det alltid motstridende hensyn å ta mellom å skape gode åpne byrom og tilstrekkelig sikring. I detaljprosjekteringsfasen anbefaler vi derfor at byggherren gjennomfører en trussel- og risiko-analyse for på en god måte å kunne tilpasse plassenes sikring til et riktig og faktisk risiko- og trusselnivå.

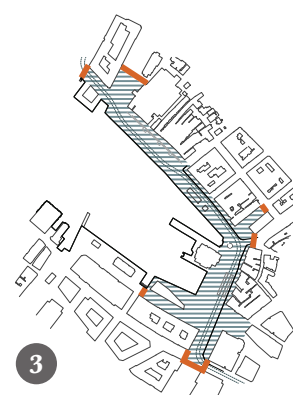
Vi beskriver 3 ulike nivåer av sikring. En

permanent løsning med 2 nivåer av sikring og et nivå med ekstra sikring ved arrangementer og hendelser der man forventer spesielt store folkemengder i området.

1 Planlagt sikring

Planene viser en sikring som beholder plassene som åpne byrom. Gatemøbler på Bryggen og Vågsallmenningen hindrer at kjøretøy kan komme med fart. Kjørebane over Torget er ikke markert med kantstein på torgsiden, men med pullerter. På denne måten skapes et gjennomgående bygulv. Pullerten med diameter på 125 mm er vist med 2.4 meters avstand. Denne avstanden hindrer biler med fart, men utelukker ikke alle biltrafikk.

2 Sikring - høy trussel

Forslaget tilrettelegger for flere tiltak som møbler, landskap og demonterbare pullerter med 1,2 m avstand. Ved å implementere disse tiltakene når man en høyere sikringsnivå der man sikrer Vågen, Torget og Bryggen for biltrafikk.

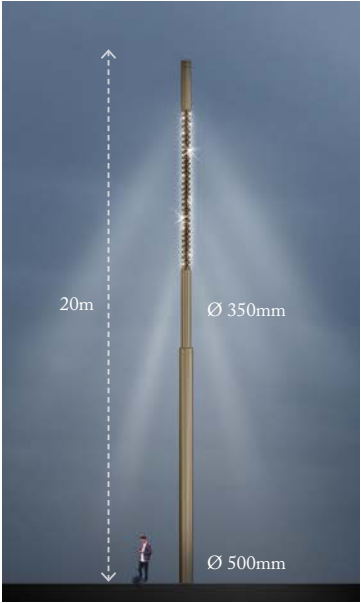
3 Temporær sikring - arrangement

Ved store arrangementer stenges alle gater inn til området med temporær sikring med temporære pullerter i permanente fundament, alternativt med midlertidige sperring som f.eks. kjøretøy etc. Alle pullerter og møbler kan leveres med IWA-14 eller PAS68 standard eller tilsvarende.

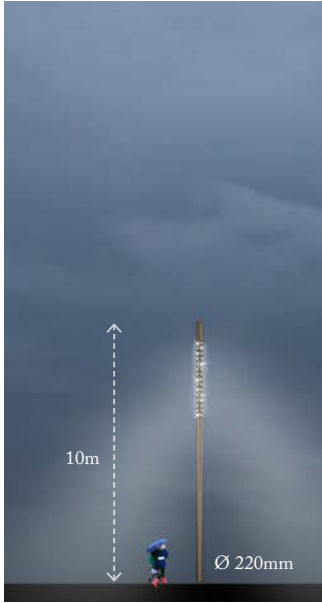

Oversiktsperspektiv uten KL master, men med lysmaster.

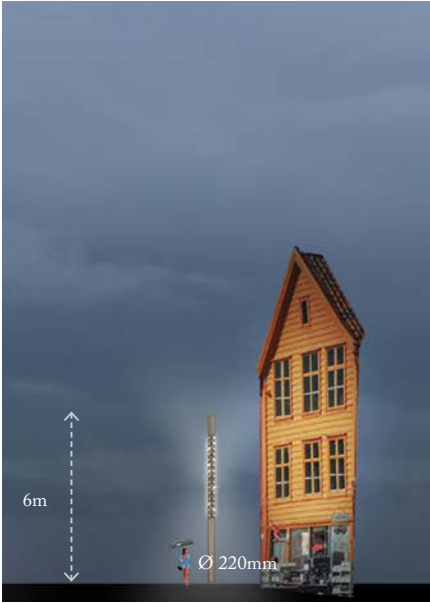
Torgmast - begge versjoner

Med-og uten KL-mast.
For lys på Torget og i Vågsallmenningen.
Høy mast 16-20m i rund avtrappet utforming.
Lys varm reflekterende overflate. Små justerbare avskjermete armaturer med spesifikk optikk.

Lysmast - versjon uten KL-mast

Lysmast 10 m i avtrappet rund utforming for ferdsel langs kjøretrasé og gate.
Lys varm reflekterende overflate. Små justerbare avskjermete armaturer med spesifikk optikk.

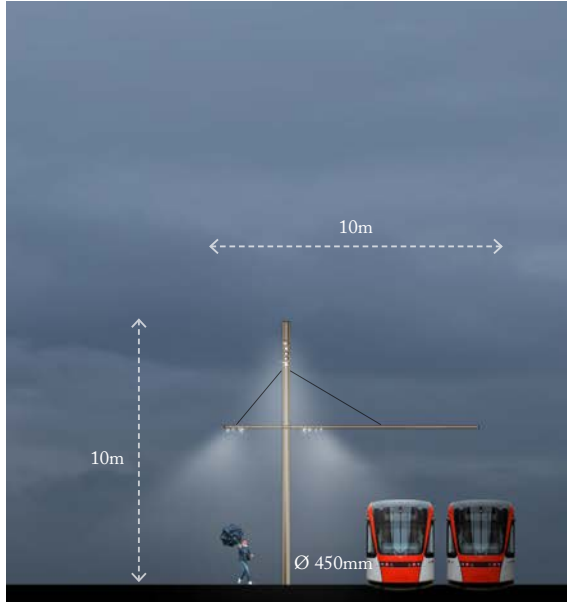
Fasademast - begge versjoner

Med-og uten KL-mast.
Mast 4-6 m i avtrappet rund utforming for presis fasadebelysning. Mørk varm semi reflekterende overflate.
Små justerbare avskjermete armaturer med spesifikk optikk.

KL-mast for vaier foran Tyskerbryggen og trasé langs Torget

KL/lysmast 10 m i avtrappet rund utforming for vaierfeste til bane, funksjonlys og fasadebelysning. Lys varm reflekterende overflate.
Små justerbare avskjermete armaturer med spesifikk optikk.

KL master med sidearm over Bryggen

KL/lysmast i avtrappet rund utforming for bane med integrert funksjonlys.
Lys varm reflekterende overflate.
Små justerbare avskjermete armaturer med spesifikk optikk.

Nattplan. 1:2000

Langs Bryggen er mastene plassert på utsiden av kjøretrasé. I tillegg til kontrollert lys på skinnegang kan det i mast integreres lys for gangareal på utsiden av kjøretrasé. Når fasadene langs Bryggen og rundt Vågen får lys behøves mindre lys ned på bakken og dette bidrar til færre master. KL-mast med side-arm er stilen med inspirasjon fra Statsråd Lehmkuhl og seilskutenes stolte framtoning.

På Torget og i Vågsallmenningen foreslås tre høye master som skal dekke et større område. Denne løsningen vil redusere antall master og gi større fleksibilitet til Torget. Området innerst i Vågsbunnen, vil når det blir bilfritt, få en stor inviterende og åpent rom ned til trappene. Som vi ser i dag tåler dette byrommet høye master. Torgmasten skal være stilren og flott og i samme familie som de andre mastene. Mange små armaturer gir mulighet til mer presisjon og mulighet til å skape et mer dynamisk levende guly om kvelden. Teppet på Torget er utført i gjenbrukt brostein. Brosteinens avrundede form sprer lyset mykt i alle retninger og er perfekt for belysning i et vått miljø.

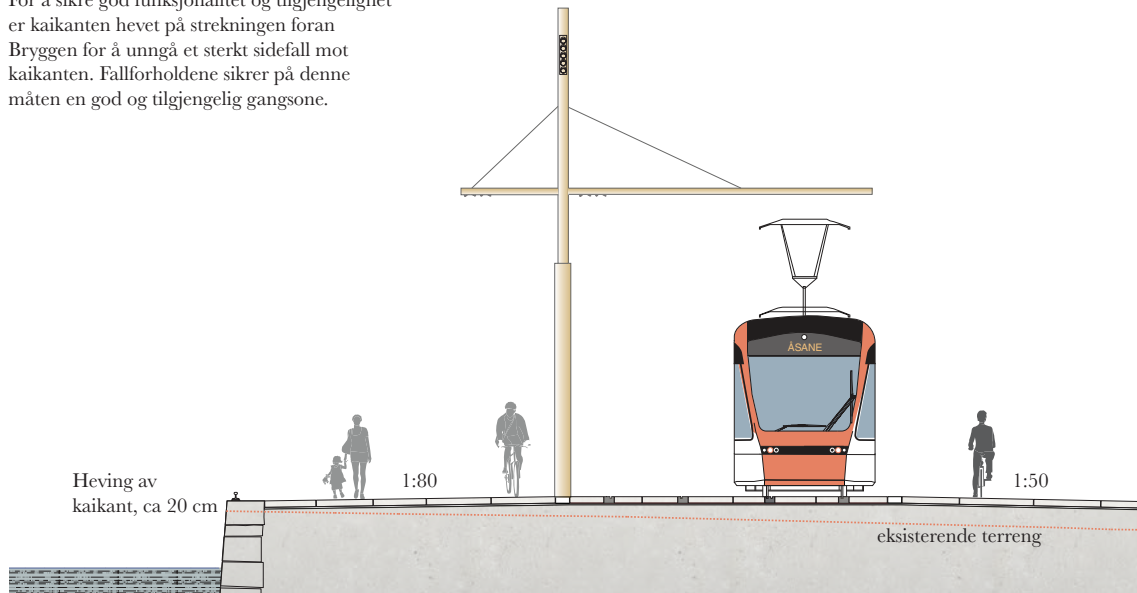
Perspektiv av byrommet på Bryggen uten KL-master, men med lysmaster.

Akt 2

VERDENSARVEN

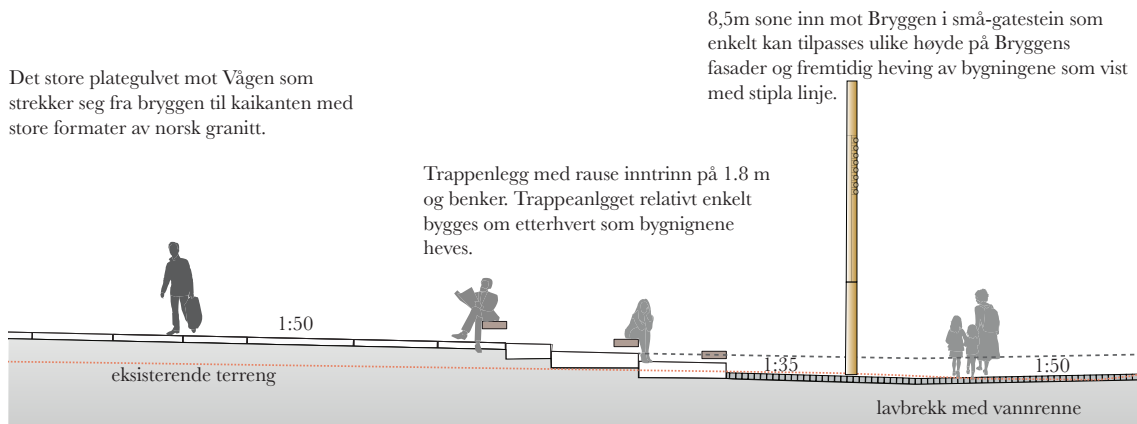
~ VI SNAKKES PÅ BRYGGEN ~

For å sikre god funksjonalitet og tilgjengelighet er kaikanten hevet på strekningen foran Bryggen for å unngå et sterkt sidefall mot kaikanten. Fallforholdene sikrer på denne måten en god og tilgjengelig gangsgang.

Utsnitt fra snitt 1. 1:100

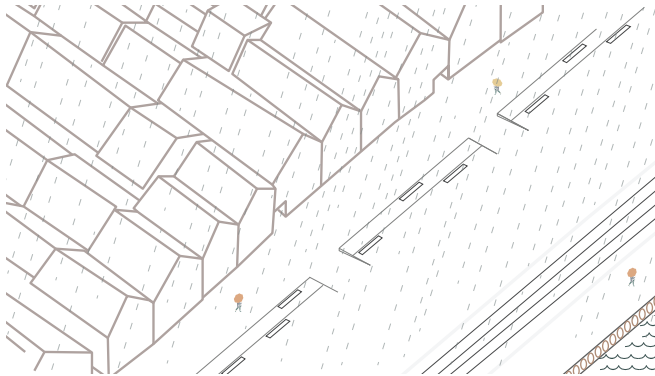
Det store plategulvet mot Vågen som strekker seg fra bryggen til kaikanten med store formater av norsk granitt.

Utsnitt fra snitt 1. 1:100

Ytterst på Strandkaia foreslås et nytt utsiktspunkt som en reetablering av piren som sees på kart fra rundt 1900. Piren inviterer ut i landskapsrommet rundt Vågen med utsikt mot det velkjente fotomotivet Bryggen.

Bryggen i bruk en regntung dag. Tomt og storslått på det store gulvet. I påvente av heving av bygningsfasadene leder ramper ned fra det store gulvet og inn mot Bryggesmauene.

Bryggen i sommerbruk, med uteservering på det store gulvet. Rampene angir også hvor det *ikke* skal møbleres. Det skal heller ikke møbleres/ være servering på gatesteinsnivået inn mot Bryggerekken (8,5 m bredt). Verdensarven er offentlig.

Bryggen en vårdag etter fasadehevingen er gjennomført. Det er fortsatt et skifte i materialitet fra gatestein til granittdekket, og en møbleringssone i overgangen mellom de to gulvene. Trinnene er fjernet og dekket oppleves flatt fra Bryggerekken til Bryggekanten.

Forslaget gjenfortolker strukturen fra den gamle bryggen som vises på kart fra 1885.

Lyskonsept

Lyskonseptet for Bryggen og Torget i Bergen består av tre tydelige lag av lys: fasadebelysning, funksjonell belysning og atmosfære. Når du står på Torget, på Vågsallmenningen, på Bryggen, eller for den del på Fløyen, skal du oppleve sammenheng og lesbarhet for hele området rundt Vågen. De flotte fasadene som omslutter Vågen skal få presentere seg selv. I allmenningene skapes atmosfære med glød som drar deg mot dem i nysgjerrighet, og i ønske om å se mer. Dersom disse tre tydelige grepene gjennomføres nennsomt, behøver vi lite lys for å skape store opplevelser.

Lysforurensing er enten direkte lys til himmel, eller reflektert lys fra bakken. I Bergen sitt våte miljø vil dette konseptet bidra til mindre lysforurensing og bedre synlighet gjennom å vise fram det beste Bergen har å by på – miljøet og fasaderekken på Bryggen og rundt Vågen. Løsning med kontrollert fasadelys gjør at man leser byrommet lettere og man trenger færre master for lys ned på dekket som blir mørkt når det er vått.

I utforming av master rundt Vågen er flere forhold vektlagt. Inspirasjon er hentet fra historiske bilder fra Bryggen hvor et utall av master skapte et rikt og distinkt miljø. Det er ønskelig med rene vertikale master uten utenpåliggende armaturer, derfor er teknisk lysutstyr integrert i selve masten. Alle master er runde, i lys og varmt materiale med høy refleksjon. Dette bidrar til at masten ikke er for dominerende i dagbildet, men mykt reflekterer omgivelser og lys.

Fasadebelysning etableres rundt hele Vågen for å gi muligheten til å oppleve hele det omsluttende byrommet samlet. Fasadene belyses med avskjermet kontrollert og presis belysning uten innsyn i lyskilder, fra armaturer integrert i master og plassert over hodehøyde. Konseptet krever presisjon, men er fullt mulig å gjennomføre uten lysforurensing. Endelig plassering av mastene må avklares med vernemyndigheter. Fasademastene foreslås i en mattere mørkere fargetone enn de andre mastene, for å tre i bakgrunn når man ser mot Bryggelasadene. Fra Kaikanten langs Bryggen eller fra andre siden av Vågen, ser man kulturhistorien løftet fram og presentert. De fargerike fasadene gir et rikere visuelt stimuli enn mørk våt stein, særlig gjennom en grå og våt norsk vinter. Samtidig oppleves byrommet med dybde, og det er lettere å intuitivt forstå hvor du er og hvor du skal. Teknisk belysning for fasader kan hvis det er nødvendig, integreres i KL-master over feste for vaierstrekk med dobbeltsikrede små armatur dersom løsning for KL-mast velges langs hele traséen . Dette gjelder for Tyskerbryggen der master både skal holde vaier og fasadebelysning.

Funksjonell belysning benyttes på ferdselsårer for sikkerhet. Skinnegang og gangtrasé får lys fra master, enten i kombinasjon med kjøreledning eller fra frittstående lysmaster. Uansett om det er kjøreledning eller ikke, så må det for sikkerhet være lys på skinnegang langs Bryggen og rundt Vågen. I en løsning med KL-master er hovedtyngden av all funksjonell belysning integrert i masten. Her benyttes tekniske, dobbeltisolerte, små armaturer med presis optikk. Lyset styres avskjermet og presist ned på gulvet uten blanding eller innsyn til lyskilde fra avstand.

I alle allmenninger vektlegges atmosfære og glød fra historiske eller tidløse armaturer som kan være montert på stolpe, på fasade eller i forbindelse med møbler og andre installasjoner. Også lys inne fra aktive førsteetasjer skaper atmosfære i byrommene. Her skal lys skape miljø og bidra til fokuspunkter i hyggelige og spennende byrom. Når du ser inn i allmenningene opplever du at det er trygt å gå inn.

Det er utarbeidet konsept for master i to versjoner; med- og uten KL-mast. I versjonen med KL-master er to typer master designet for kjøretrasé; rett avtrappet mast med vaier til fasade, og rett avtrappet mast med side-arm langs strekk der det ikke er tillat med vaier-innfesting i fasade.

Foto som viser "gaten" foran Bryggen med smågatestein som gjenfortolkes i forslaget.

Perspektiv av byrommet på Bryggen med KL-master emd intergrert belysning

Bryggen har i snart 1000 år vært Bergens episenter for kulturutveksling. Og er det på sitt vis fortsatt, i form av turisme og natteliv. Mot Vågen har mål om å bidra til en bedre balanse mellom turisme, fest og hverdagsliv på Bryggen. I tillegg ønsker Mot Vågen å gi en dypere forståelse av Bergens middelalderhistorie.

Utformingen av det store bygulvet foran bryggerekken leder på en subtil måte inn i smauene, ved å både gi bedre plass – mer pusterom for fasaderekken - og ved utformingen av gulvet og rampene, som leder direkte inn i Bryggesmauene. Et nytt besøkssenter på branntomten ved Nikolaikirkeallmenningen vil styrke den kulturhistoriske formidlingen.

Et tydelig skille mellom det nye bygulvet og verdensarvområdet vil gjøre området lettere lesbart i form av å markere at her starter verdensarven.

I området rundt Bryggen legges vekt på et sobert, elegant formspråk, med en begrenset og raffinert materialpalett bestående av en lys naturstein med varm glød, gjenbrukt gatestein og naturgrus. I dette området er det kulturhistorien som spiller hovedrollen. Det vi tilfører av nye materialer, nye strukturer og nye funksjoner skal tilpasse seg og spille sammen med kulturmiljøet.

Kulturmiljø i 900 år, Verdensarv i 40 år

Mot Vågen gir bryggerekken - Verdensarven - det pusterommet den fortjener. Det er middelalderhistorien, smau, plasser og arkitekturen som er historiefortelleren i dette byrommet. Bryggen utformes som shared space. Bybanen vil seile stille over et storslått, enhetlig dekke som strekker seg fra Verdensarven og ut mot Vågen.

Målet med utformingen er å lage et flott byrom for de store folkefestene som også vil fungere som et flott og verdig byrom en stille og våt novemberkveld. For å oppnå dette er det en enkelhet i utformingen som fokuserer på å vise fram kvalitetene i omgivelsene og de ulike lagene i historien.

Med utgangspunkt i gamle kart fra 1800-tallet (1868, 1885), der bryggerekken lå bak en rekke med avlossingskur langs kaien, er det avsatt som vist på kartene en ca. 8,5 bred «gate» langs fasaderekken. Dette gir fasaderekken en tiltrent ukommersielt areal å lande på.

Foran Bryggen benyttes gatestein med jevn overflate slik at tilstrekkelig funksjonalitet og universell tilgjengelighet blir ivarettatt. Gatesteinsfeltet har den nødvendige plastisiteten som må til for å kunne ta opp de ulike høydene i dagens fasaderekke og ikke minst ved framtidig heving av bygningene med 0,5 til 1,0 meter.

Konseptet gjenspeiler dette og gir svar på hvordan Bryggen skal være et verdig, fungerende bruksrom i tiden fram til husene er ferdig løftet. Forslaget er tegnet med utgangspunkt i en forståelse av at dette er møysommelig arbeid som krever tid og presisjon.

Bybanen føres langs bryggen og over kaien med så få og med så enkle virkemidler som mulig. Over den nye plassen avgrenses bybanen med de hvite stripene som er gjennomgående for hele anlegget og som blir et ornament på plassen. For øvrig benyttes samme materiale i bybanetraseen som på plassen for øvrig. KL-mastene blir tydelige installasjoner. Mastene fungerer også som lysmaster med integrert lyskilder som lyser opp både bybanen og kaipromenaden.

Det store, rolige, rause gulvet etableres som en enkelt moderne retningsgivende plategulv – mot Vågen, med store plater som gir en rolig overflate til det historiske miljøet.

Høydeforskjellen mellom den nye plassen og gaten foran bygningene formidles ved en nedtrapping av plassen i trinn og ramper. Dette understreker de ulike historiske nivåene på stedet. Trappingen gir også mulighet for justere høyden på gaten i tråd med heving de historiske bygningene. Trinnene mellom det store gulvet og brosteinsflaten møbleres med benker og skaper uformelle sitteplasser som både vender mot Bryggen og mot Vågen.

Uteservering legges til nivået på den nye plassen, og struktureres mellom rampene som strekker seg ned mot bryggesmauene.

Mot Vågen hever eksisterende kaikant ca. 20 cm for å etablere akseptable fallforhold på kaipromenaden. Hevingen vil gi et storslått universelt sammenhengende bygulv Bryggen til Vågen. Kaipromenaden vil framstå som en horisontal flate. Uten heving får kaipromenaden et sidefall på ca 1:20. Dette er ikke akseptabelt med tanke på universell utforming.

Overvann

Plategulvene legges med «åpne» fuger slik at de drenerer mest mulig vann. Dette gjelder de store flatene rundt Vågen. Der det er plass og mulighet for det benyttes vannet i utformingen av uterommene som f. eks i Finnegårdsgaten, Dreggsallmenningen og Nikolaikirkeallmenningen. Vannet brukes i urbane regnbed og renner som en arkitektonisk og leken del av utformingen. Regnbedene gir også mulighet for nye typer bymessig vekstlighet.

Langs kantsteiner benyttes tradisjonelle renner. I «gaten» foran bryggefasadene benyttes en tradisjonell vannrenne etter samme prinsipp som i dag.

Den store flaten med fall mot Bryggen avskjæres med en slissevannrenne i plategulvet. Det samme gjøres på Torget for å eventuelt avskjære forurenset regnvann fra biltrafikken. På grunn av høyden på bybanen vil fallforholdene i Vågsbunnen endres slik at fortauene får fall inn mot fasadene. Det er derfor behov for avskjærende tiltak langs fasadene.

Materialitet

På de store gulvene rundt Vågen benyttes platedekker, av granitt, fortrinnsvis norsk stein. Mot Vågen viser en lys stein i varm fargetone.

Foran Bryggen og på Torget benyttes et leggemønster bestående av store plater med tydelig retning; mot Vågen. Utenfor disse byrommene benyttes et plategulv lagt i rubbelmønster, med mindre formater som lett tilpasser seg ulike byrom og mer kompliserte situasjoner. Foran bryggerekken benyttes gjenbrukt gatestein med skåret overflate.

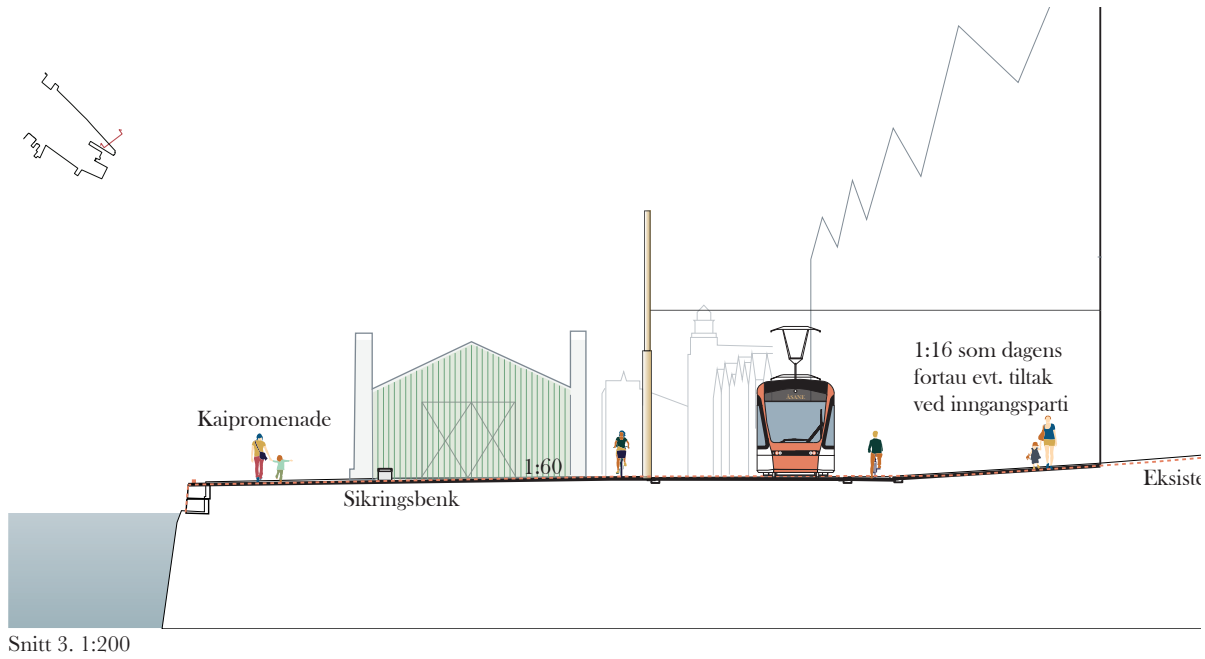
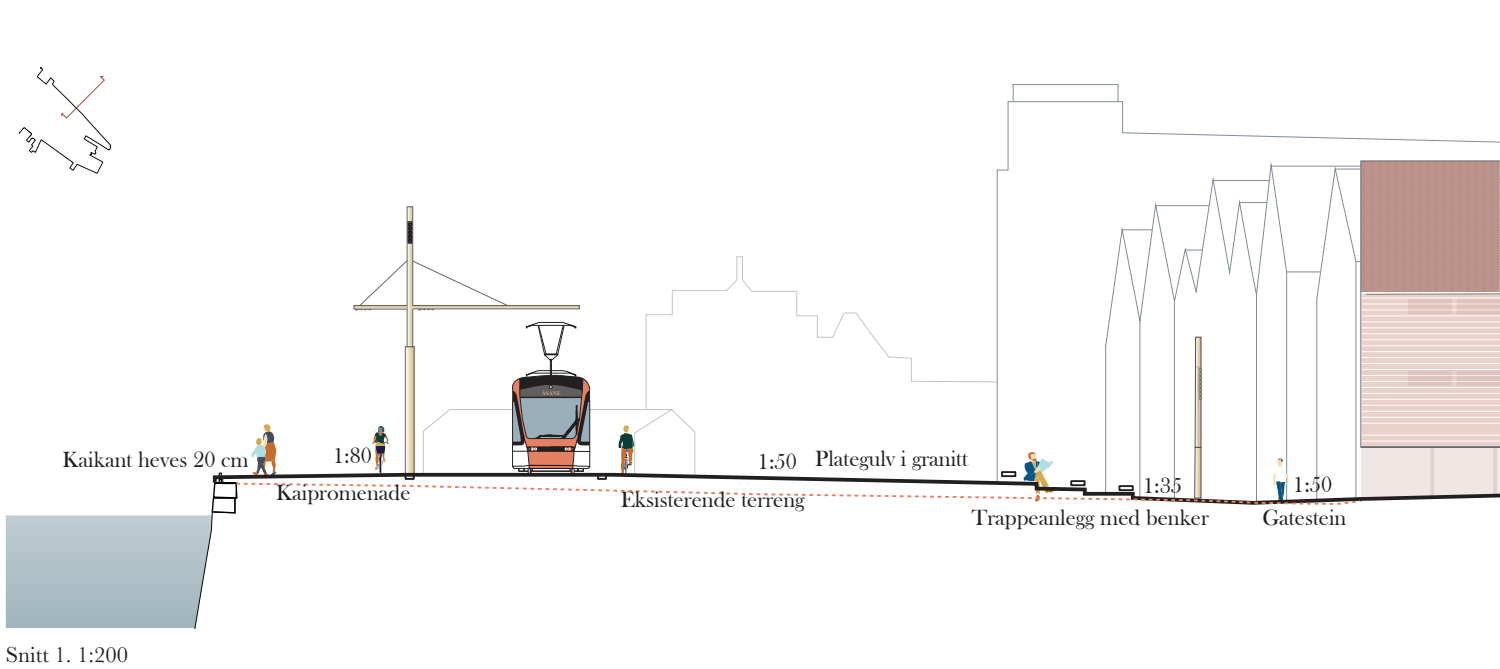
Langs Murbryggen og Vågsbunnen etableres tradisjonelle fortau, fortrinnsvis i hardangerskifer. Ved tilpasning til fasader, i vannrenner, lisenner o.l. benyttes brostein som et kontrasterende og tradisjonelt materiale. I Vågsbunnen vil gatesteinen vandre inn i smauene mot Hollendergaten og lage en fin sammenheng her. Som kantsteiner benyttes platekantstein i rødlig farge.

Alle KL-master, og andre master som ikke står langs fasader, har en lys varm reflekterende overflate. Refleksjon og farge vil gjøre dem lette og lyse i dagbildet uten at de er for dominerende. Mastene vil reflektere lys og omgivelser. Master langs fasader på Bryggen og i Vågsbunnen får en mørkere farge med semi-matt overflate. Dette vil gi mer oppmerksomhet til fasadene bak. Pullerter for sikring får samme semi-matte farge som disse mastene. Benkene får ulike utforming ut i fra funksjon. Benker som også skal fungere som sikringselementer utføres i naturstein med seter av tre. Benker langs kaien får en robust utforming med stålunderstell og treseter. Utformingen spiller opp mot kaien og den gule metallskinnen.

Med tanke på Hverdagsliv har det vært viktig å invitere bergenserne tilbake på Bryggen, både ved å forlenge den aktive bylivssonen ved å foreslå nye tilbud og aktiviteter nord for Bryggen, ved å forbedre forholdene for gående og syklende, samt ved å invitere inn i bryggesmauene og legge til rette for opplevelser på innsiden/ baksiden av fasadene. Området blir supplert med mange steder der man kan sitte ned, uten at det er innenfor en serveringszone.

Levende historie: Prosjektet har et fokus på å formidle Verdensarvdestinasjonen med dybde, nyanser og opplevelser. Utformingen av bygulvet tar sikte på å gjenopprette og styrke forbindelsen mot Vågen, samtidig som det legges til rette for fortsatt havnedrift langs kaien. Dette kan være grunnlag for videre utvikling av det pedagogiske tilbudet.

Bryggen trenger Innovasjon i form av nye tilbud og program i områdene tilstøtende Bryggen og i Bryggens randsone. Dette vil gjøre området mer aktuelt som gjennomfartssted og som destinasjon, sammen med å utvikle målpunkt nord for Bryggen.

Det nye besøkssenteret og forplassen gir en informativ og verdig inngangssituasjon både til UNESCO-området Bryggen og ruinene av det gamle rådhuset.

Akt 3

NIKOLAIKIRKEALLMENNINGEN

~ BYENS BEGYNNELSE ~

“I kong Olavs dager voxte kjøbstæderne i Norge meget, men nogle grundlagdes fra først af. Kong Olav satte kjøbstad i Bjærgyn; der satte snart mange rige mænd sig til, og did seilede kjøbmænd fra andre lande”

Fra Olav Kyrres saga i Heimskringla (Olav Kyrre var konge fra 1069-1093). Ettersom Olav Kyrre regjerte i fredstid er sagaen hans bare noen få sider lang.

Da Olav Kyrre grunnla Bergen i 1070, vokste byen opp rundt Breidaallmenning som senere fikk navnet Nikolaikirkeallmenningen. Allmenningen var en sentral midtakse i middelalderbyen Bergen, organisert med kirke, rådhus, vinstue, marked og havn. 950 år senere er allmenningen langt smalere og splittet i to gatenivåer: Ett middelaldernivå og ett 1900-tallsnivå. En langsgående steinmur går gjennom allmenningen og deler de to nivåene.

Nikolaikirkeallmenningen er et mangfoldig og opplevelsesrikt byrom. Spenningen mellom historien og det delvis neglisjerte byrommet gjør området ekstra interessant å utvikle. Spranget mellom middelalder og moderne by er pedagogisk svært velfungerende: Muren viser byutviklingen både romlig og metaforisk. Nye, presise åpninger i steinmuren inn mot ruinene, i tillegg til en ny forbindelse mellom gatenivåene styrker historiens tilstedeværelse i bybildet. Åpningenes form tar utgangspunkt i eksisterende buede åpninger i muren, et formspråk vi også finner igjen i murkvartalene sør for allmenningen. Ved å åpne opp gulvet ned til ruinene og parkeringshusets fasade på allmenningens øvre nivå får begge de to gateløpene kontakt med ruinene. Ruinene kan opplyses på kveldstid og gi gateloPET lys og karakter også når det ikke er åpent for publikum.

Nedsiden av muren videreutvikles som en grønn allmenning med historisk sus. De store trærne bevares. Muren med bregner blir også en viktig del av parkopplevelsen. Bakken opp mot Øvregaten får et trappeløp med gruslagte terrasser. En terrassert park med utsikt over allmenningen og ut mot Vågen. Bygulvet ned mot kaien rundt det nye besøkssenteret foreslås i stor grad gruslagt. Materialiteten gjenspeiler byens første marked, der dekket antakelig var hardtrampet grus. Løsningen gir god kontakt med de tilstøtende grønne områdene bak bryggerekkene, og gir et ekko av ”den grønne omfavnelsen” man kan se på kart fra 1700-tallet. Nederst i allmenningen, ute på kaien, støpes en bymodell som viser sammenhengene langs den opprinnelige allmenningen.

1900-tallsnivået i allmenningen utvikles til en sentral gang- og sykkelakse mellom Øvregaten og Vågen. Denne delen av allmenningen opparbeides med skifer som gir et komfortabelt dekke å bevege seg på.

Besøkssenteret

Mot Vågen introduserer et lite besøkssenter som et første møte med Bryggen for nye besøkende som kommer fra sentrum. Besøkssenteret vil fungere som et supplement til Bryggens Museum, som et informasjonspunkt, men i tillegg kunne fortelle andre deler av historien enn det Bryggens Museum gjør.

Besøkssenteret får en grunnflate på 160m2, med et mottakelsesområde med suvenirbutikk og informasjon i 1.etg og utstillingslokale i en høy og luftig 2.etg. Utstillingene kan omhandle Nikolaikirkeallmenningen, bybrannene eller fortellingen om hevingen av Bryggen.

Besøkssenteret legges der det i dagens situasjon er et innhukk etter de fire bryggehusene som brant på 1950-tallet. I tillegg til innhukket som er der i dag foreslår vi også å fjerne den lave boden som er oppført i 2005-2010 rett bak Julehuset. Her er det rom for både et besøkssenter og en gruset forplass for Rådhusruinene. Ytterveggene fra de fire bryggehusene som forsvant i brann markeres av oppbrutte benker i granitt. Besøkssenteret følger høyder og takform fra den gamle bebyggelsen, og glir på denne måten godt inn i området. Bygget oppføres i en moderne versjon av opprinnelig bygningskonstruksjon for Bryggebebyggelsen. Konstruksjonen eksponeres både i fasade og i interior og knytter bygget til sin kontekst. Store vindusflater og svartbrent treverk i fasaden gir imidlertid besøkssenteret en kontemporær karakter som distinkt skiller bygget fra stedets bevaringsverdige arkitektur, samtidig som volum, struktur og takform kommuniserer med den fredede bebyggelsen.

Mot Vågen løfter kulturminnene fram i lyset og lar dem få ta del i byens liv ved å gjøre Rådhusruinene mer tilgjengelige. Samtidig vil Nikolaikirkeallmenningen spille en viktig rolle i tilgjengeliggjøringen av innsiden og baksiden av Bryggen. Revitalisering av byrommet skaper en mer inviterende situasjon inn i Bryggen-området, og for besøkende som kommer fra sentrum vil Nikolaikirkeallmenningen fungere som et første møte med Bryggen. Vi foreslår et enkelt besøkssenter som supplement til Bryggen museum, som en inngangsportal til å formidle middelalderens byliv.

De to gateløpene Nikolaikirkeallmenningen får hver sin tydelige identitet. Den ene, på middelaldernivå, rekreativ og rolig med permeable flater, vegetasjon og opplevelsesdybde, den andre, på 1900-tallsnivå blir jevn, effektiv, med shared space- utforming og godt koblet med byen forøvrig. 1900-tallesnivået kles med skifer, fortrinnsvis hardangerskifer, men med brostein i renner og som tilslutninger til bygg.

Prosjektet vil utvikle nye måter å oppleve Bryggen og Bergens historie på ved å fokusere på fortellerdybde og historiske lag. Ved å transformere parkeringshuset som dekker over Rådhusruinen avdekkes et lag Bergenshistorie, samtidig som et nytt lag legges til. Transformasjon framfor riving er en viktig prioritering i et større miljøperspektiv, og dagens parkeringshus har potensiale til å bli et velfungerende og stemningsfullt visningsrom for rådhusruinene. Et lite ”lommetorg” skapes i forbindelse med Rådhusruinene og det nye besøkssenteret.

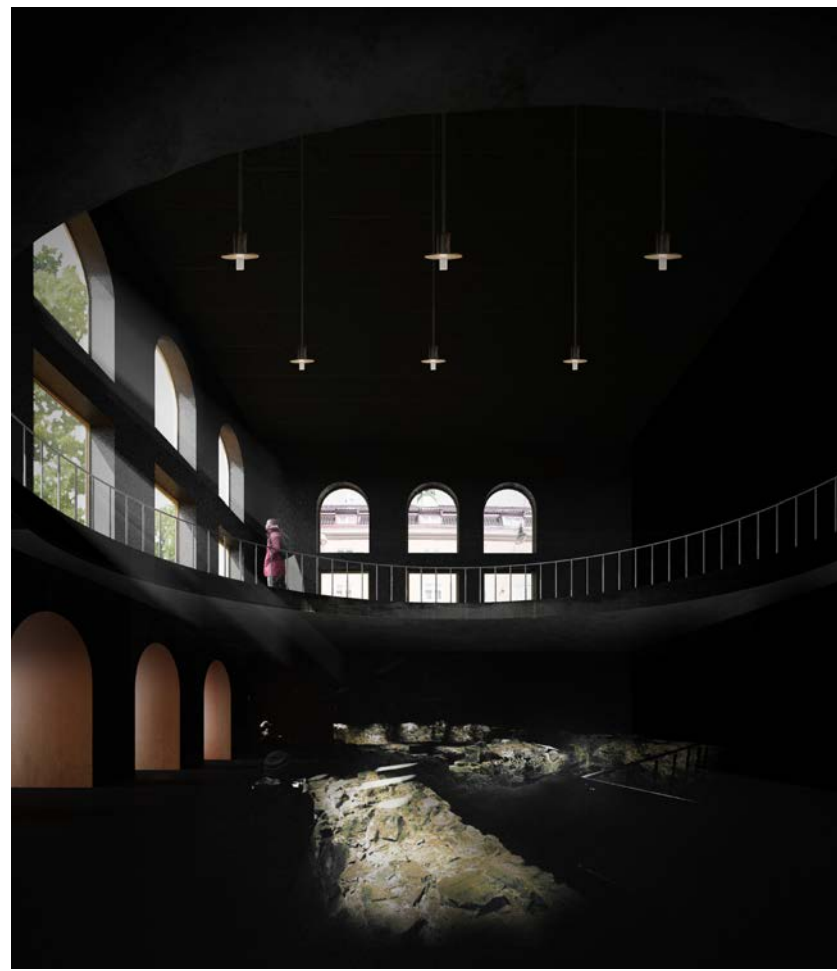
Foto fra ca 1860 der de 4 bygningene som brant på 1950 tallet er synlige til venstre i bildet. Rundt 2005 ble det bygd en bod som erstatning for det nærmeste av de fire husene. Ved å rive boden uten verneverdi får Nikolaikirkeallmenningen en liten forplass til både Bryggen og Ruinene av det gamle Rådhuset og et nytt besøkssenter.

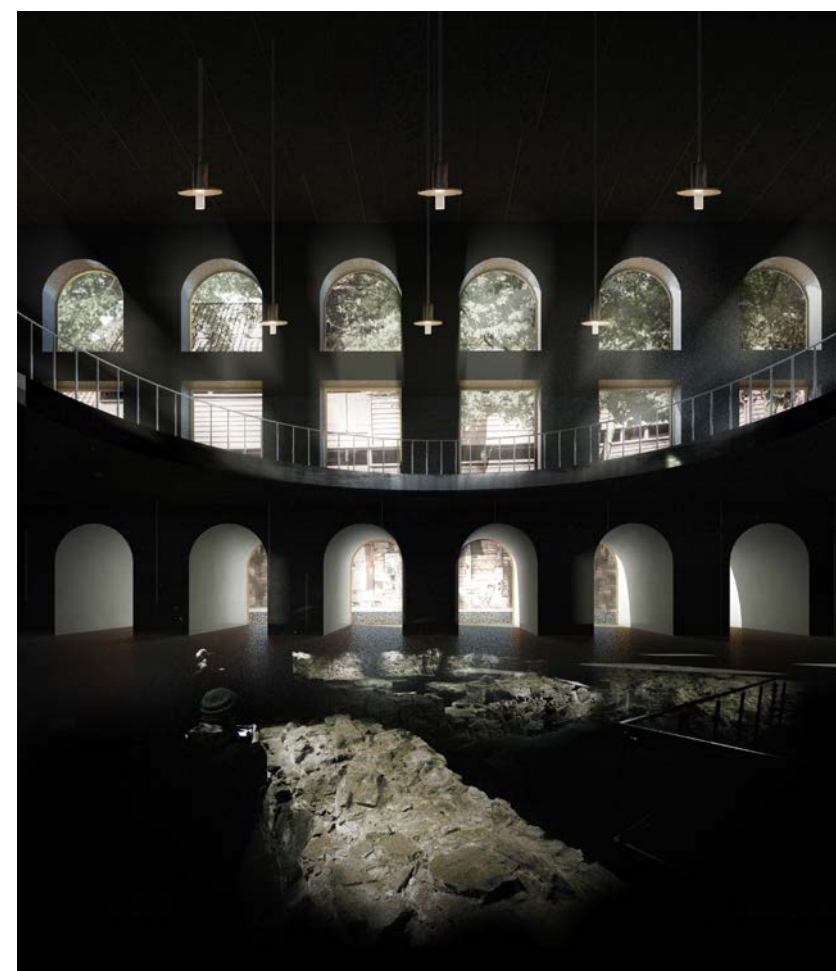
Foto fra ca 1970 som viser det todelte gateloPET som en markering mellom den gamle trehusbebyggelsen og murgårdene fra rundt 1900. Buene i murbryggen/tyskerbryggen er synlige i samtlige bygninger på øvre nivå, og ble også gjenfortolket i parkeringshuset som erstatning for bygningen midt på bildet. Disse buene tas med videre i transformasjonen av Nikolaikirkeallmenningen.

Nye åpninger i muren inviterer inn til de gamle ruinene og lyser opp Nikolaikirkeallmenningen.

En ny sirkulær åpning i etasjeskilleren over ruinene transformerer parkeringshuset og løfter kulturminnene fram og gir dem det storslåtte rommet de fortjener.

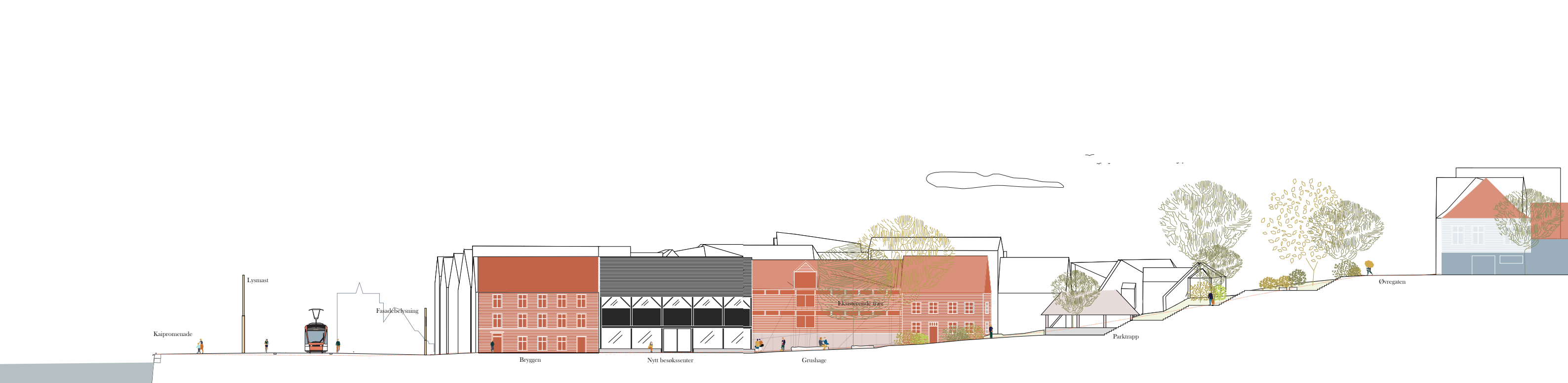
De nye åpningene i muren og etasjeskilleren kobler sammen de forskjellige nivåene og skaper en bedre kontakt mellom de historiske ruinene og Nikolaikirkeallmenningen og besøkscenteret utenfor.

Det todelte gateløpet beholdes der det øvre nivået er svakt stigende og godt tilrettelagt for sykkel og mobilitet, mens i det nedre nivået etableres et trappende landskap som flere mindre parker. Aksonometri.

Snitt 7. Nye åpninger i muren kobler Nikolaikirkeallmenningen sammen med ruinene etter det gamle rådhuset. I oppriss skimtes den nye trappeparken som kobler Bryggen sammen med Øvregate. 1:200

Akt 4

FISKETORGET

~ ATTER ET TORG ~

Torget får et etterlenget overdekt byrom. Et stort og luftig tak som kan rydde opp i situasjonen og invitere inn i Mathallen. Vågstrappen gir byen og Torget et nytt møte med Vågen.

«*Den, der vilde utgive en ordbok over det bergenske dialekt, kunne på dette torv samle herlige bidrag.*»

Utdrag fra boken «Bergens beskrivelse» fra 1824

Vi vil igjen gjøre Torget til et oppholdssted og en destinasjon for bergensere.

Torget er et sted med en spesiell plass i hjertet til bergensere. Torget har også blitt et sårt tema de siste tiårene, med en utvikling de fleste ser på som negativ. Fisketorget har i stor grad blitt overtatt av turister, trafikk og kommersielle interesser. Mot Vågen viser løsninger for både infrastrukturelle, romlige, historiske, fasebetingede, økonomiske, klimatiske, organisatoriske og arkitektoniske utfordringer på Torget. Det viktigste målet for er å finne en måte å gi Torget tilbake til bergenserne, og koble Torget sammen med sine nabobyrom; Torgallmenningen, Vågsallmenningen, Vetrldsallmenningen og Vågen.

Akser

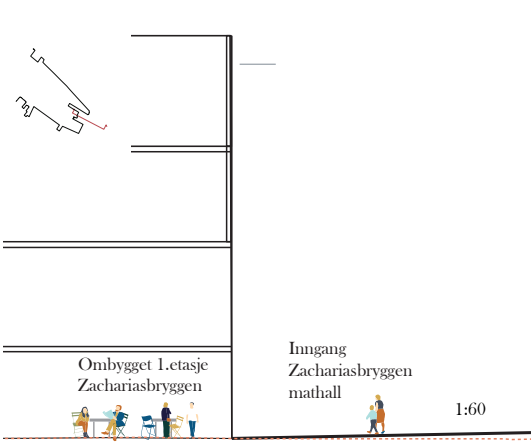
Torgallmenningen er en av byens hovedakser ned til Torget. Den overordnede sikt- og bevegelseslinjen i byplanen, hele veien fra Johanneskirken til Vetrldsallmenningen, kan endelig igjen bli en realitet når bilene blir borte fra Torget. Forbindelsen mellom Torgallmenningen og Vågen understrekes ved å videreføre plategulvet opp til Småstrandgaten. Bybanens linjeføring gjennom byrommene er med på å understreke den historiske sammenhengen mellom Torgallmenningen og Torget.

Nytt tak

Torghandel foregår i mathallen eller under takkonstruksjonen sør på Torget, i enden av Teppet og i forlengelsen av Mathallen. Torget i dag mangler et permanent overdekket uterom, noe som resulterer i et stort antall midlertidige løsninger som ikke er yter stedet rettferdighet.

Konstruksjonen tar utgangspunkt i den eksisterende Mathallen, men legger til det den mangler; et takoverdekt areal. En overgang mellom inne og ute som kan invitere og senke terskelen for å ta turen innom Mathallen og bruke den slik den er tenkt.

Det nye taket gir ly for regn og sludd, og skaper en tydeligere ramme for fiskehandlerne. Ved å plassere utendørs fiskehandel i umiddelbar nærhet til eksisterende fiskehall vil disse to kunne spille hverandre sterkere og fiskehandlerne vil kunne dra nytte av eksisterende fryse- og lagerfasiliteter.

Snitt 4. 1:200

Den lette konstruksjon med høye søyler opprettholder sikten fra Vågsallmenningen utover mot Vågen, samtidig som den binder Mathallen nærmere Torgallmenningen og Vågsallmenningen med sin nye takoverdekte forplass.

Taket er uklimatisert og gir et overdekt areal på ca 420 m2. Det overdekte arealet etableres som kombinert markeds plass og mote plass for både bergensere og turister. Taket utformes som en lett stålkonstruksjon, et tydelig reversibelt tiltak som vil binde mathallen bedre sammen med utetorget. Mot Vågen foreslår en omdisponering av arealene i 1. etasje på Mathallen, med større fokus på marked, og mindre på servering.

Markedsteppe

Prosjektet viser et sammenhengende, trinnfritt platedekke fra Vågen til fortauskanten langs Vågsbunnen. Bergen er en by med mye regn. Gulv bør derfor ha en lysere og varm valør som reflekter belysningen, også når dekket er vått, og som fungerer som en kontrast til den mørke Vågen. Retningen i dette lyse granittdekket strekker seg mot vannet, og bybanen seiler over dekket. Innfelt, i dette bygulvet er et "markedsteppe" som spenner på tvers av hele byrommet og knytter dette sammen. Teppet etableres med gjenbrukt gatestein hvis dette finnes i gategrunnen prosjektet. Gatesteinen legges f.eks i buemønster som vender mot Vågen. Leggemønster og utførelse vil avhenge av hvilke type stein som finnes. Gatesteinen som foreslås gjenbrukt står sterkt i bergensernes bevissthet, og er et materiale besøkende forbinder med byen mellom de syv fjell. Ved å grave fram og benytte steinen som dekorativt brukskunst styrkes stedsidentiteten til det nye stortorget. Sett i et større miljøperspektiv er gjenbruk svært gunstig, og noe vi bør benytte oss av der vi har muligheten til det. Gjenbruk av materialer i forbindelse med prosjektet skal gjøres på en vakker måte, og vil være en berikelse av Bergens nye møte med Vågen, som et nytt lag med historie rundt dette sterkt historieladede byrommet.

Alternativt kan dette utvikles til et vakkert grafisk plategulv. Det markerte området er 18 m bredt og 120 m langt. Markedsteppet markerer området der det er lov å sette opp markedsboder i forbindelse med for eksempel bondens marked eller andre temporære arrangementer. I hverdagen holdes selve torget åpent, og styrker på denne måten kontakt med, og sikten mot Vågen. Teppe vil fungere godt som en ledende struktur i byrommet.

Byens grammatikk med skiferlagte fortau opprettholdes langs kvartalene på Strandkaien og bebyggelsen i Vågsbunnen. Dette knytter disse bystrukturene sammen med øvrig by. Kantsteinhøyden er 6 cm slik at dette ikke blir vesentlige kanter mot torgdekke og dekket rundt Vågen.

Vågstrappen

Mot Vågen glir plassen over i en sjenerøs trapp ned mot vannet. Denne trappen, sammen med «reketrappen» langs Zachariasbryggen, gir et kjærkomment møte med vannet. Løsningen gir bergenserne et flott bruksrom med et mangfold av muligheter til å slå seg med sin nykjøpte fiskekake eller sin medbrakte matpakke. Løsningen gir et storslått byrom med gode solforhold fra morgnen til kveld (de dagene det sol). Vågstrappen utformes som et slakt og romslig trappeløp med rikelig oppholdsplass. Trappa lages i granitt med store trinn. Her møter byen i Vågen. Trappen lages med inntrinn på vekselvis 40 og 120 cm, og opptrinn på 13 cm. De doble trinnene gir gode uformelle sitteplasser og de lange inntrinnene god vrimleplass. Trinnene i Vågstrappen glir over i trinnene på Reketrappen. På denne måten danner de to trappene et nytt stort trappeanlegg som tilbyr publikum et nytt attraktivt oppholdssted mot Vågen.

Zachariasbryggen

Prosjektet viser også en ombygging av de to nederste etasjene i Zachariasbryggen til mathall med flere serveringssteder og stor kapasitet i form av langbord med spise plasser mot fasaden rundt hele bygningsvolumet. Med en utvikling av Mathallen og et nytt tak i kombinasjon med en mer utadvendt bruk av de nederste etasjene på Zachariasbryggen, bindes Fisketorget sammen med aktiviteter i hver ende.

Torgflaten i Vågsbunnen

Som regel vil torget være åpent og til fri bruk for bergenserne. Her kan det settes ut langbord, parasoller, løse stoler og bord, eller bare være åpent. Konseptet gir på denne måten rom for ulike arrangementer og kulturelle aktiviteter på Torget. Noen ganger vil det være markedsboder her, f.eks i forbindelse med bondens marked, Torgdagene, eller i sommersesongen. Innenfor de godt over 2000 m2 Teppet markerer, skal det sikres gode gangpassasje mellom boder, med minst 3 m passasjebredden, og ingen av bodene skal være større enn 25 m2. Det skal ikke være servering tilknyttet bodene på markedsflaten. Prosjektet sikrer på denne måten bevegelse på tvers og gjennom torgflaten, og legger til sjenerøse areal for vrimling og opphold. Prosjektet viser store, sammenhengende ikke-kommersielle arealer, med god plass til å vrimle gjennom Torget selv om man ikke skal kjøpe noe. Det skal ikke være faste installasjoner på strekket langs Vågen mellom Strandkaien og Vetrldsallmenningen.

Trafikk

Den trafikale linjeføringen for bilene er forenklet så mye som mulig for å gi et rolig, oversiktlig byrom. Ved å la torggulvet gå helt inn til fortauskanten i Vågsbunnen, og la bil, bybane og sykkel ferdes på dette «gådekket», markerer prosjektet at byrommet er designet først og fremst for folk. Bilene er gjester i dette byrommet.

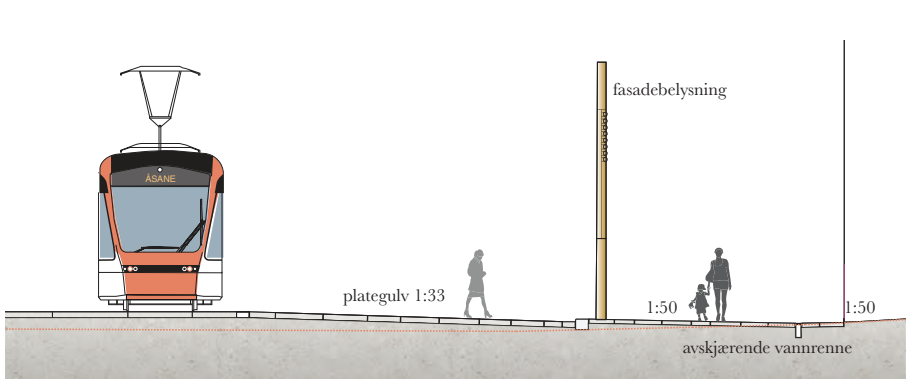
Bybanestoppet

Stoppet på Torget er plassert slik at det ryddes ut av siktsonen fra Vågsallmenningen mot Vågen. Plasseringen, som er trukket litt nordover sammenliknet med forslaget i konsekvensutredningen, gir også smauene i Vågsbunnen en ny aktualitet, da det vil komme tusenvis av folk ut av bybanen og kikke inn i smauene hver dag. Bybanestoppet har sin egen, svært suksessrike estetikk, og denne videreføres på Torget. I fase 1 må perrongene avgrenses med gjerder pga bilkjøring på begge sider, men disse kan selvfølgelig fjernes i fase 2. Rundt holdeplassen er det lagt vekt på gode å trygge forhold og en mest mulig oversiktlig og avklart trafikksituasjon. Holdeplassen er planlagt i henhold til prosjekteringsveileder for bybanen. Trafikale linjer generelt er forenklet, slik at det blir enkelt å få oversikt over trafikkbildet. Fotgjengerfeltene som ligger på hver side av bybanestoppet utføres i kontrasterende stein som en del av plategulvet. Øvrige fotgjengerfelt og oppmerking for biler merkes midlertidig på plategulvet.

Mot Vågen tilrettelegger for fase 2 uten biler allerede fra start, og etablerer det byrommet Torget fortjener, med et flott bygulv. Det vil bli bilkjøring over torget i en overgangsfase. Dette er gjennomførbart, men anlegget må prosjekteres og bygges med tanke på en slik bruk. I fase 1 er det trangt over Torget. For å få plass til alle funksjonene, har vi etablert standard bredde på 3,6 m på perrongene. Så kan man glede seg til den dagen bilene forsvinner og bybanens passasjerer kan ta steget direkte ut på et storslått bygulv uten gjerder eller andre hinder.

Smauene i Vågsbunnen

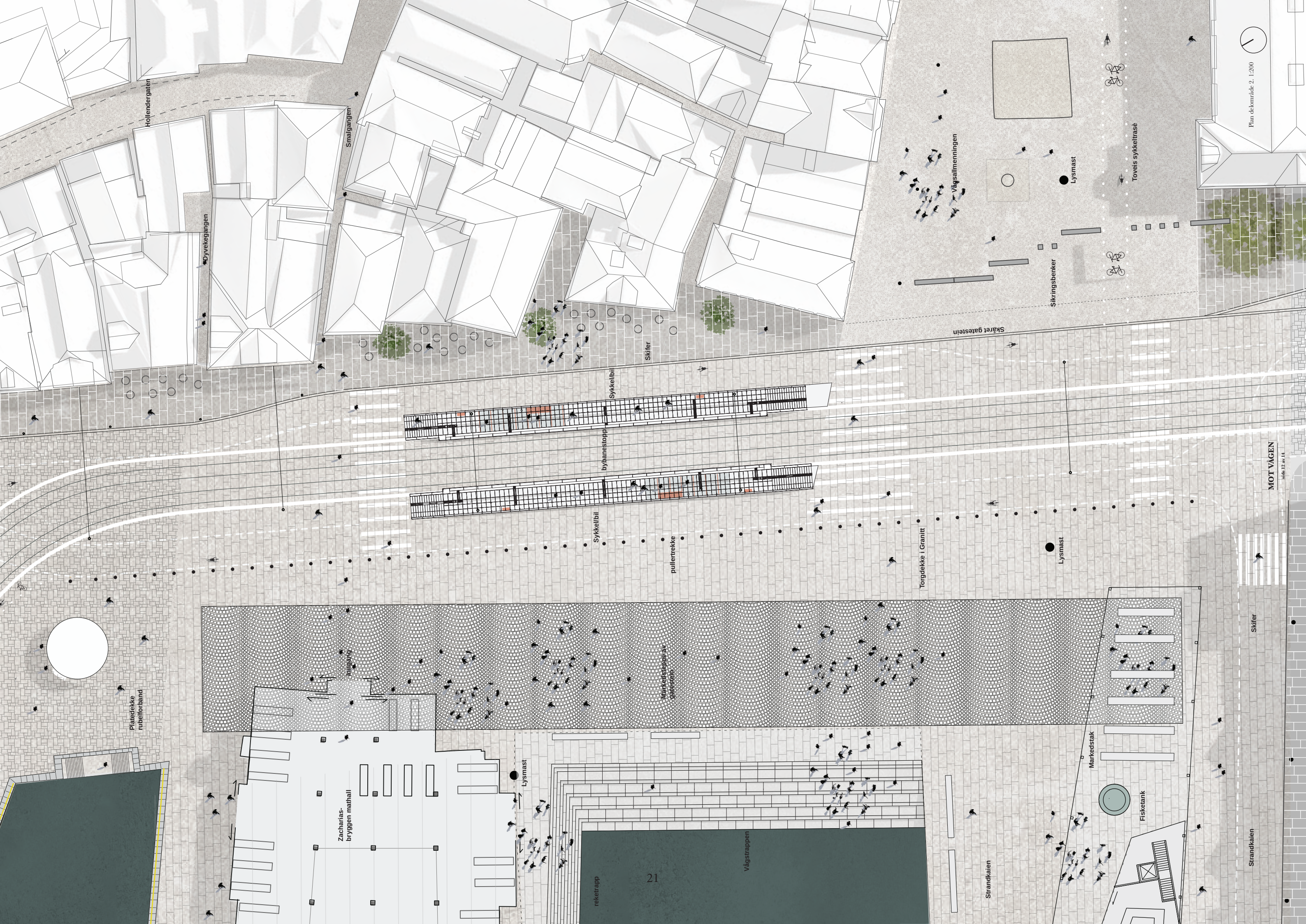
Smauene og snarveiene i den gamle bystrukturen i Vågsbunnen er et unikt innslag i historiefortellingen rundt Vågen. Smauene har vært viktige snarveier og kommunikasjonsårer. I dag har smauene et baksidepreg. Fasadene inne i Dyvekegangen og Smalgangen er fulle av varmpumper, elektriske anlegg og graffiti. Dette bidrar til å privatisere smauene og virker lite inviterende. Mot Vågen gir smauene tilbake sin gamle funksjon som snarveier, og inviterer folk inn. Det viktigste tiltaket er å fjerne forstyrrende element slik at de opprinnelige fasadene kommer til sin rett, samt etablere en god og diskret belysning som gir trygghetsfølelse på kveldstid. Bruk av lys vil også bidra til at folk tar smauene i bruk. Dekkene i brostein fungerer godt i smauene, men noen steder bør de resettes.

Utsnitt av snitt 4. 1:100

En regntung dag i Vågsbunnen. Ny belysning, holdeplass for bybanen, et nytt takoverdekt uterom, revitalisering av Mathallen og et nytt flott bygulv skaper et nytt , men gjenkjennelig byrom.

Hollendergaten

Dyvekegangen

Smaugangen

Skifer

Sykkellbil

bybanestopp

Sykkellbil

pullentrekke

Torgdekke i Granitt

Lysmast

Skringsbenker

Lysmast

Tovøis sykkeltrasé

Skåret gateslein

Platedekke
rubelforband

Zacharias-
bryggen mathall

Lysmast

reketrapp

21

Vågstrappen

Strandkaiaen

Markedstak

Fisketank

Strandkaiaen

Skifer

MOT VÅGEN
side 12 av 14

Plan delområde 2, 1:200

Scholenssticket fra 1581 er det første kjente prospekt av Bergen.
 Bybrannen i 1702 førte til en serie ny

Akt 5

ALLMENNINGENE

~ NYTT LIV I GAMLE BYROM ~

DREGGSALLMENNINGEN

Dreggsallmenninge fylles av en stor Arkeopark som strekker seg fra Mariakirken til Vågen. Tema for parken er Bryggens kulturhistoriske lag, og publikum - med et særlig fokus på barn - inviteres til å utforske kulturlagene gjennom "utgravningsfelt". Arkeoparken bør utvikles i tett samarbeid med Bryggens museum. Dreggsallmenningen er romslig og her er det også steder for frilek og muligheter for å sitte ned med en kopp kaffe.

Bynatur: Arkeoparken dyrker videre på den grønne stemningen i byrommet med et mangfold av parkrom. Det er god plass her, og prosjektet ønsker å åpne for mer aktivitet og forskjellig bruk. På 1800-tallet var det private hager i allmenningen, senere også en offentlig park. Prosjektet foreslår å styrke allmenningens parkkarakter og utvide med flere typer planter og vegetasjon, samt å gi muligheten til å komme ned til vannet og oppleve noe av livet i og på fjorden.

Fest: Invitere til opphold og bruk med små og store arrangement, særlig rettet mot barn. Allmenningen er stor nok til å kunne huse mange typer arrangement. Utstikkeren på Dreggekaia med Skur 8 foreslås utviklet med et utadrettet program i form av matsal uteservering og lekeplass under tak.

Hverdag: Prosjektet ønsker å gi bergensere grunner til å oppholde seg på Dreggsallmenningen gjennom å skape tilbud for barn og barnefamilier. Plasseringen av det nye bybanestoppet i Sandbrogaten koblet med Beffen og friområdene på Koengen gir allmenningen en mer sentral plassering enn den har hatt tidligere.

Innovasjon: Ved å skape nye aktivitetstilbud og målpunkter for hverdagsbrukere vil man samtidig aktivisere Bryggen. En stor, sammenhengende utforskningspark med arkeologitema, utviklet i samarbeid med Bryggens museum, kan bli en nasjonal og internasjonal attraksjon.

"Alle veier leder til Vågen." Allemannsretten, allmenningene og retten til tilgang til vannet er nedfelt i Magnus Lagabøtes bylov fra 1276 Bygningene brenner ned og byttes ut, men gaterommene og allmenningene består.

Mot Vågen ønsker å gi de syv allmenningene rundt Vågen en tydeligere rolle i Bergen sentrum. Allmenningene videreutvikles med hver sin identitet, uten at det går på bekostning av deres viktigste oppgave: å være åpne fellesrom med siktløp ned mot Vågen. Det er mye som skal løses og ivaretas i byrommene langs Vågen, med tanke på sikkerhet, infrastruktur, folkemasser, markedsavvikling, servering og havnedrift. I denne sammenhengen står allmenningene friere til å kunne tilby noe annet, som kan gi opplevelsesdybde til Vågen og til Bergen for øvrig.

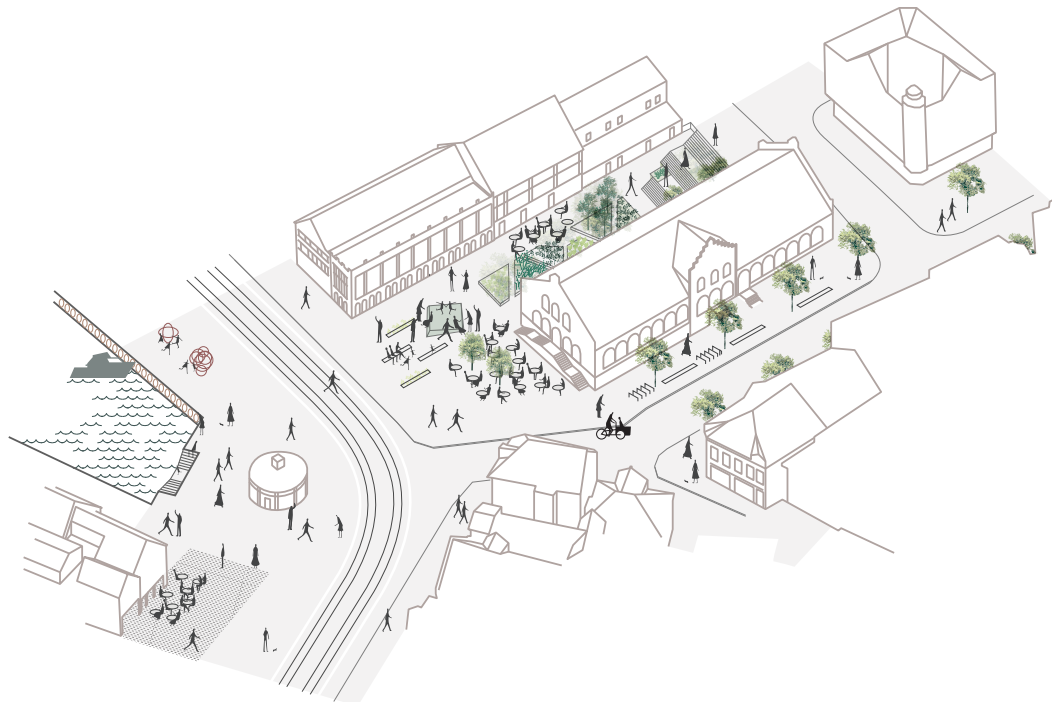
NIKOLAIKIRKE-ALLMENNINGEN

Nikolaikirkeallmenningen er byens begynnelse. Nikolaikirkeallmenningen skjuler i dag mange fortellinger som fortjener å komme fram i lyset. Blant dem er historien om byens første allmenning, med kirke, rådhus, vinstue og marked. I historielagene her ligger også fortellingen om de gangene opp gjennom der Bryggen har stått i brann, og hvordan byen har blitt bygget og liv har levd her, fra Middelalderen og frem til i dag.

Levende historie: Prosjektet løfter kulturminnene fram i lyset og la dem få ta del i byens liv. På Nikolaikirkeallmenningen kan man utforske middelalderens byliv, og oppleve aksene som inneholdt alle de viktigste funksjonene da Bergen vokste fram.

Bynatur: Permeable flater, store trær og fuktige, skyggefulle omgivelser, er en del av stemningen i Nikolaikirkeallmenningen. Regnvann som en del av utformingen, med renner, kulper og frodige regnbødd.

Innovasjon: Prosjektet foreslår å utvikle nye måter å oppleve Bryggen og Bergens historie på ved å fokusere på innsiden, undersiden og baksiden.

VETRLIDSALLMENNINGEN - FINNEGÅRDSGATEN

Vetrilidsallmenningen er et ikon og forbilde i norsk landskapsarkitektur. Gaten «når» i dag ikke helt frem til Vågen. Den nederste delen av allmenningen trenger mer rom.

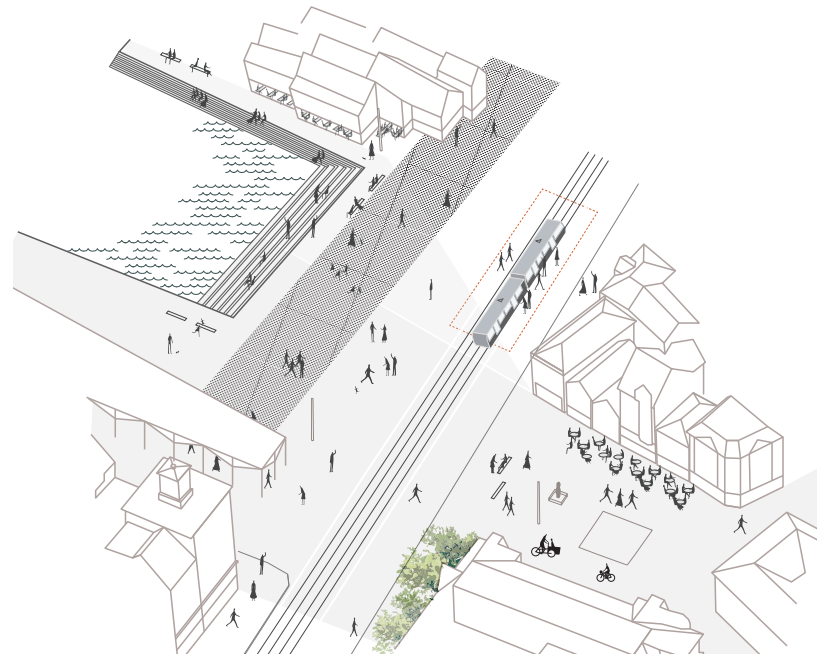
Vi foreslår å bygge om dagens gaterom i Finnegårdsgaten mellom Rosenkrantzgaten og Vågen. Dagens skrånende gateløp fjernes, og erstattes av et raust trappeanlegg mot Rosenkrantzgate. Dermed tilføres stedet et klimaskjermet og attraktivt byrom som knytter sammen institusjoner i Bergen som Kjøttbasaren, Det Hanseatiske museum og Finnegården.

Gamle kart viser at dette har vært en grønn allmenning. Mot Vågen viderefører dette slik at trær og vekstlighet blir en viktig del av den nye Finnegårdsgaten. Vannet benyttes i urbane regnbed og renner, som en arkitektonisk og leken del av utformingen. Regnbedene gir også mulighet for nye typer bymessig vekstlighet.

Levende historie: Finnegården og Hansamuseet får en forbedret adkomst fra sør. Kroken innerst i Bryggesporden er et viktig orienteringspunkt, og fortjener mer rom. Her handler det om å sy sammen mange forskjellige rom og dekker - skape helhet.

Mobilitet: I dette byrommet tar prosjektet sikte på å forbedre balanse mellom forbipasserende og stoppende. Her er det ofte mange mennesker på ett sted. Intensiteten er en kvalitet, men brukbarheten til byrommene må forbedres. I fase 1 med fortsatt bilkjøring over Torget vil Vetrilidsallmenningen lide under for mye bil- og busstrafikk. Bybanen svinger mot nord, bilene mot øst. Mye fast og bevegelse i ett punkt. Kjøttbasaren og Fløibanen som to store målpunkt og drivere. Prosjektet trekker Finnegårdsgaten sammen i en trapp i bakkant, og gir dermed Kjøttbasaren mer rom til å vise seg fram. Her er det også et mål å lede inn til flere og mer spennende tilbud i Kong Oscars gate og smauene i Vågsbunnen.

Bynatur: I Finnegårdsgaten har det historisk vært trær. Her er det potensial for fordroyning av overvann i åpent system. I fremre del av Finnegårdsgaten møbleres en flate med mulighet for å sette seg ned, både med matservering og uten. I bakkant, opp mot Rosenkrantzgaten er det en sjenerøs trapp, og Finnegårdsgaten for øvrig innredes med et system for overvannshåndtering i store, grønne regnbed.

VÅGSALLMENNINGEN

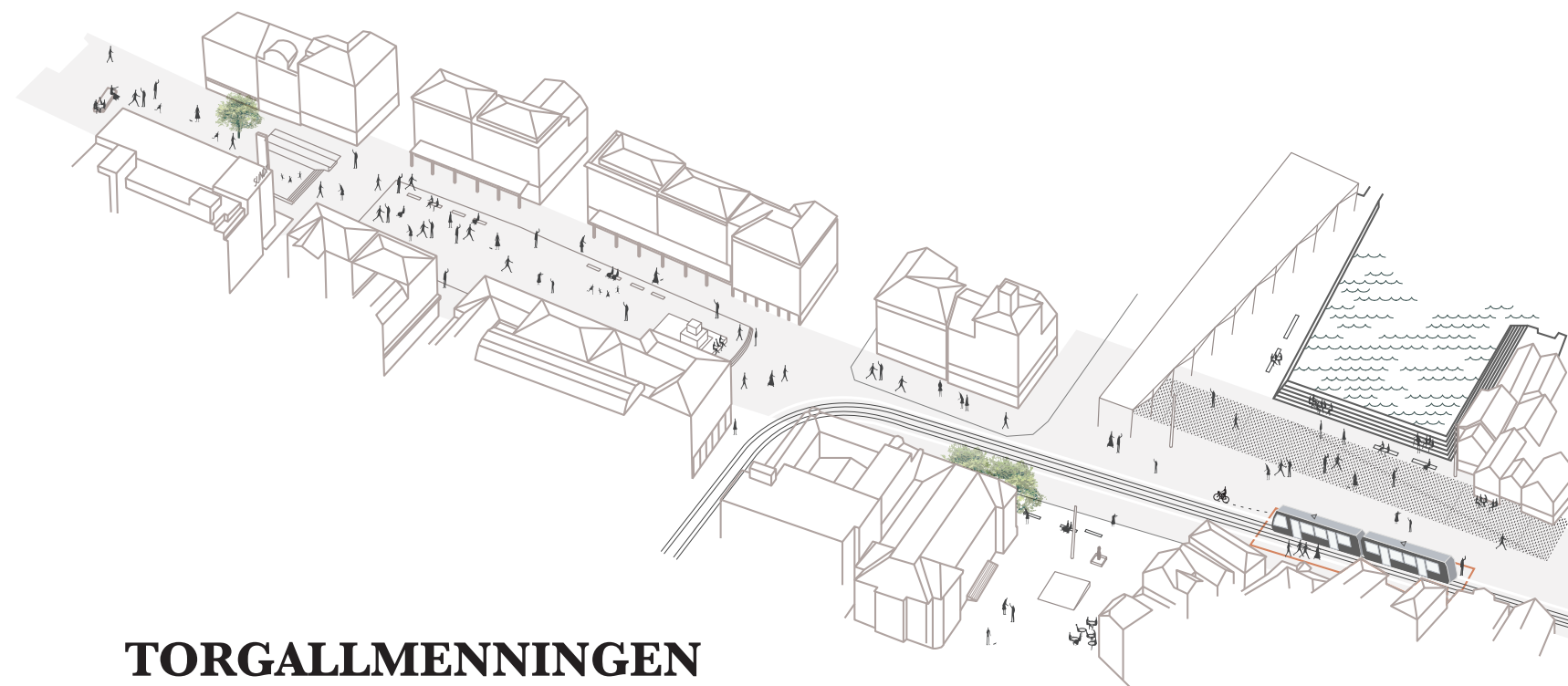
Vågsallmenningen: Vågsallmenningen er i stor grad bevart som den er i dag. Mot Vågen prioriterer å underbygge den byplanmessige og historiske forbindelsen mellom allmenningen, Torget og Vågen. Bybanestoppet er plassert utefor siktlinjen i allmenningen, og nye permanente strukturer settes ikke opp på dagens Fisketorg. Gatesteinsdekket i Vågsallmenningen beholdes, og som tiltak etableres en sone av skåret brostein med jevn overflate forbi allmenningen og i sykkelveien. Dekket i Vågsallmenningen vil kontrastere og spille sammen med det nye plategulvet på Torget på en fin måte.

Marked: Den viktigste oppgaven for prosjektet er å forbedre balansen mellom kommersielle og ikke-kommersielle areal og aktiviteter. Den klimabeskyttede torghandelen løses i mathallen, under et stort tak og i Zachariasbryggen, samtidig som utetorget gis strammere føringer, både fysisk og organisatorisk. I tillegg skapes det store arealer med flere typer offentlig opphold.

Levende historie: Et nytt, lyst dekke i enden av Vågsallmenningen framhever arkitekturen rundt og vannflaten i Vågen.

Fest: Vågsallmenningen er festrom, markedsrom og trafikkrom. Allmenningen skal huse store arrangement, og samtidig fungere som hverdagsrom i svært mange bergenseres reise fra A til B til C.

Mobilitet: Et nytt bybanestopp, sammen med en opprydning i busstopp og antall passerende busser og biler vil gi en ny trafikksituasjon. Et overordnet mål for prosjektet er å i så stor grad som mulig bryte barrierevirkningen til trafikken og knytte allmenningen sammen med Vågen.

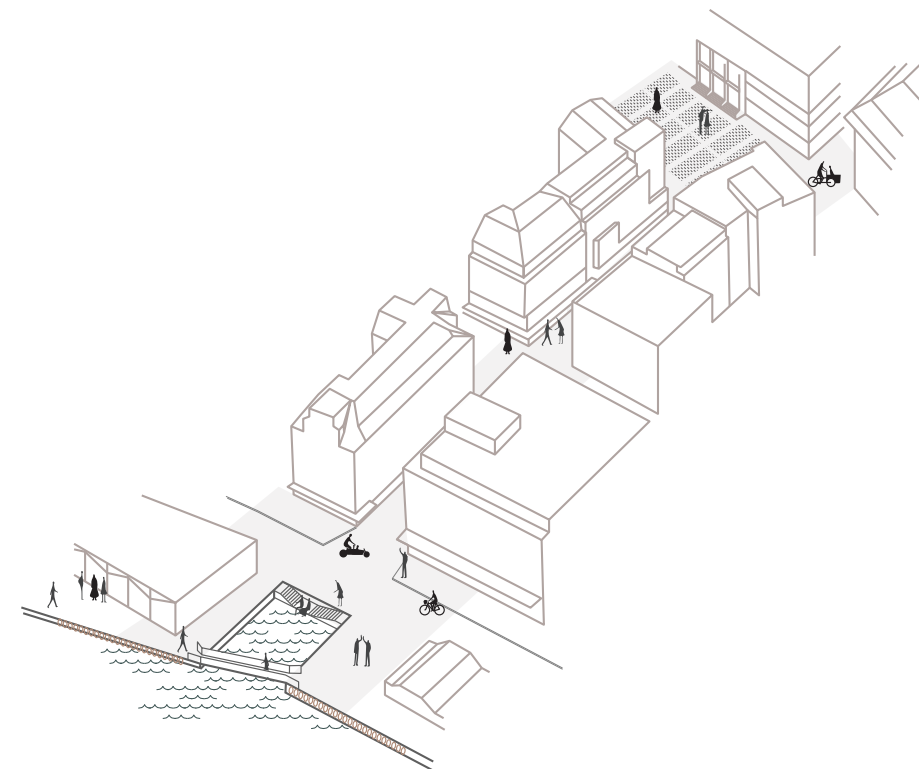
TORGALLMENNINGEN

Torgallmenningen er stedet der Gåbyen Bergen går ett skritt lengre og blir Flanørbyen Bergen. Prosjektet ønsker at Bergenserne skal oppleve den romlige sammenhengen fra Johanneskirken til Vertlidsallmenningen. For å oppnå dette trekkes generelle bygulvet på Torget og bybanetraseen helt opp til og med Strandgaten / Småstrandgaten slik at dette blir en sterk sammenheng i byen og byplanen. Bybanenes linjeføring understreker denne streke sammenhengen.

Marked: Torgallmenningen er byens storstue, handelssentrum og hovedåre for bevegelse til fots mellom sør og nord. Prosjektet ønsker å knytte Torgallmenningen nærmere mot torghandel igjen.

Hverdag: Torgallmenningen er et storslått festrom med høytidelig ramme, men har potensial for å bli et bedre hverdagsrom, særlig i nordligste del.

Mobilitet: Busstoppet ved matbørsen er et av Bergens mest intense hverdagsrom. Her handler det om å gi mer plass til folk og mindre til trafikk – å fordele arealene bedre.

FORTUNEN

Fortunen er en rolig og dempet hverdagsallmenning. Tårnplassen og Tingretten bindes sammen med vannet gjennom et stramt og stille gaterom. Der Fortunen når Vågen, ved Wallendahlshopen, er det behov for en bedre fremkommelighet. En ny bro gir mulighet til å bevege seg uhindret langs kaikanten også på vestsiden av Vågen.

Hverdag: I likhet med Lodin Lepps gate på andre siden av Vågen er Fortunen et rolig hverdagsrom, med litt “baksidefølelse”. Denne identiteten er det ingenting i veien med, tvert imot, byrommene rundt Vågen er såpass intense og ladet med kultur og historie at det kan være fint med et lite pusterom og et stille møte med vannet.

Mobilitet: Måten allmenningen treffer vannet, gir en bråstopp og en viss “blindgateeffekt”. Kunne ganglinjen langs Vågen fortsette utenfor fiskehallen og over hopen slik at man slipper trange hjørner og omvei her? Den regionale fergekaien er en ressurs og et særpreg for byen - denne bør få bedre fasiliteter og mer besøksvennlighet.

ØSTRE MURALLMENNING

Østre Murallmenning er i likhet med Dreggsallmenningen tvers over Vågen en grønn og romslig allmenning med stort potensial for å utvikles til noe mer. Beffen bør igjen krysse Vågen her, som den gjorde på begynnelsen av 1900-tallet. Veiføringen i åttetallsmønster der terrenget stiger bratt opp på Nordnesbryggen er et formgivningsmotiv som videreføres ut mot Vågen med "øyer" i bygulvet som lager en serie oppholds- og aktivitetssoner.

Bynatur: Dette er en grønn allmenning som bør bli enda grønnere med flere permeable flater. En opprydning i trafikksituasjonen kan gi store muligheter.

Levende historie: Portalen/ Muren huser en regnjakkebutikk og buekorpsmuseet - det blir ikke mer bergensk enn dette! Men bygget trenger mer pusterom for å kunne vise seg fram. Åttetallsveiene i den bratte allmenningen gir særpreg til rommet og kan gjøres mer tilgjengelig med sitteplasser på kantene. Piren som man ser på kart fra 1907 nederst i allmenningen reetableres som et utsiktspunkt for turister med god utsikt utover vågen med fotomotivet Bryggen

Innovasjon: Enden av allmenningen er et fint sted for å komme seg ut på vannet med en pir, noe det også var her på begynnelsen av 1900-tallet. Allmenningen er stor og kan programmeres med flere aktiviteter og tilbud, også her henvendt mot barn og barnefamilier.

